

KÖNYVTÁRLAT

– AZ OSZK IRODALMI ÉS KULTÚRTÖRTÉNETI PROGRAMSOROZATA –

2012-ben nagy sikerrel rendeztük meg a KönyvTÁrlat első szériáját, amelyet tavaly szeptembertől „újrátöltve” folytattunk, a magyar irodalom egy-egy kiemelt, jelentős korszakát állítva középpontba.

Könyvtárunk az irodalom- és történettudomány szakkönyvtára, ezért különösen fontos számunkra, hogy e tudományterületek nálunk őrzött kincseit ne csak egyszerűen bemutassuk a nagyközönség számára, hanem az adott szakterület kiváló ismerőinek értő, ugyanakkor közérthető tolmácsolásában elevenedjenek meg az egyes témák. Törekedtünk rá, hogy minden alkalommal felmutassunk valamit az ún. „kanonizált” irodalomból, ami egy adott korra jellemző, amiből beazonosítható az időszak; ugyanakkor mellette olyan előadókat, előadásokat is hallhattunk,

melyek más aspektusát, ismeretlen, rejtett oldalát tárják fel az elemzett kornak, illetve témának. Az első sorozathoz hasonlóan minden egyes programot egy kamarakiállítás kísérte az OSZK-ban, esetenként a társintézményekben található kincsekből: vonatkozó kéziratok, plakátok, első kiadások. Illetve a szakmai előadásokat egy műsor zárta: csatlakozó koncertek, színpadi előadások. A már bevált módon, havonta egyszer rendeztünk meg egy-egy komplex programot.

A témaválasztást a sorozat címén – *Műzsák és szentek* – kívül megkönnyítette, hogy 2013 több szerző esetében is centenáriumi év volt, s így tudtunk kapcsolódni más, központi programokhoz is. Rögtön januárban, a Weöres-év nyitányaként, Merényi Annamária előadását hallgathatták az érdeklődők a *Psziché* „atyjának”, Ungvárnémeti Tóth Lászlónak életművé-

A Talamba Ütőegyüttes Gödöllő koncertje

ről; s a magyar kultúra napjához kötődően kortársra, Kazinczy egy kevésbé respektált oldala került bemutatásra, jelesen a női (arc)képek ábrázolása, változása életművében – szintén pécsi irodalomtörténész –, Tóth Orsolya tolmácsolásában.

Februárban *Duettek* került terítékre: Milbacher Róbert Petőfi és Arany barátságának („Versenyben égtek húrjaik?”), Margócsy István pedig Szendrey Júlia és Petőfi kapcsolatának ismeretlen oldalait tárta fel. Az eredeti levelek, a *Toldi szerelme* kézirata mellett nagy sikert aratott Szirtes Edina Mókus koncertje. Ahogy márciusban a 20. század elejének kávéházi hangulatát megidéző Myrtil és a Swinguistique estje. Utóbbi könnyed zenei háttérrel szolgáltatott egy súlyosabb szerelmi műzsának, a könnyek asszonya, az igazi Léda alakjának. Előadónk, a Petőfi Irodalmi Múzeum munkatársai – E. Csorba Csilla és Hegyi Katalin – fotóritkaságok és kéziratok segítségével elevenítették meg a párizsi szalonok, kávéházak kulisszái között bontakozó világot.

Ezt követően, áprilistól júniusig, újabb mini-szériát indítottunk: az NKA támogatásra pályázott három alkalom folytatása volt a KönyvTÁRlat 2. támogatott sorozatnak, ugyanakkor első alkalmai egy (akkor még) reménybeli KönyvTÁRlat 3-nak is. Folytatása a

Myrtil és a Swinguistique

megkezdett hagyománynak, tematikailag, felépítését tekintve szorosan csatlakozott a második szériához: amíg ott egy-egy kor, korszak több oldalát mutattuk be dialogicitásukban működve, addig most az adott kor/szak egy-egy kiemelkedő szerzőjét, általunk kiemelt művészt állítottuk a középpontba. Pontosabban a művésznak illetve életművének nem vagy alig ismert arcát láttattuk. Így került előtérbe Csáth mint zeneszerző, Karinthy mint lírikus, Weöres mint filozófus és a jelenlegi költőnemzedék egyik legnagyobb hatású „mentora”. Ezzel együtt bemutatásra kerültek az OSZK birtokában lévő zeneműtári érdekességek – nemcsak a *Nyári este* vagy az *Őszi körtánc* partitúrája Weörestől, hanem a szintén általa jegyzett *Úttörődal* kézirata is. Láthatóvá/hallhatóvá tettük továbbá a birtokunkban lévő Weöres-gyűjtemény több más darabját is: szitanyomatokat, diafilmeket, a Színház-történeti Tár kincseit. Ugyanez vonatkozott a másik két szerzőre is: meglevenedett ifj. Brenner József *Napló*-ja, valamint első kiadású Csáth művek kerültek a tárlókba, a szerző emlékiratai és zeneszerzőkről írott tanulmányai mellé; Karinthy-nál pedig az *Együgyű lexikon* mellett szépen megfért a *Két hajó* dedikált példánya is.

„Ónyájas olvasó: mindenféle dolog” címmel Karinthy Frigyes-estet szerveztünk, Szalay Károly, irodalomtörténész, szerkesztő és felkért beszélgetőpartner Ungvári Tamás irodalomtörténész részvételével, melyet Fenyő Iván színművész Karinthy versfelolvasó estje követett, melyhez a Chameleon Jazz Band szolgáltatott korhű muzsikát. „1000 x ölel Józsi” volt a mottója a Csáth Géza-estnek, Kelemen Éva, a Zenetörténeti Tár munkatársa és Szajbély Mihály irodalomtörténész tolmácsolásában, melyet Máté Gábor felolvasóestje és Elek Szilvia zongorajátéka követett. A már említett Weöres Sándor-est („*Testesült álom vala földi képem,*”) Bartal Mária előadásával indult a belső idő, a szubjektív időélmény kialakulásáról. Ezt követte két kortárs szerző, Schein Gábor és Térey János kötetlen beszélgetése Weöres hatásáról, befolyásáról, életművének továbbéléséről, illetve utóéletéről.

Az estet az egyik legnagyobb sikert arató produkció, a Momentán Társulat rögtönzésekre, nyelvi bravurokra épülő *RögvEst* című műsora zárta.

A támogatásoknak köszönhetően idén szeptembertől újabb „szemeszter” indulhatott, ezúttal *Bűnök és szenvedélyek* sorozattal. Szeptemberben nem kisebb bűnnel (vagy szenvedéllyel?) indítottunk, mint a *Hamisítványok*. Pontosabban: *Hamisítványok* (?). Láng Benedek és Király Levente a *Rohonci-kódex* megfejtési kísérleteiről tartott előadást, melyeket jól kiegészített Literati Nemes Samuel hamisítvány-gyűjteményének kiállítása, benne néhány egyáltalán nem

hamisítvány darabbal. Köretként pedig Fesztbaum Béla és Tornyi Ildikó, a Vígszínház művészei Molnár Ferenc-jeleneteket adtak elő, természetesen az álarca-hamisítvány-hazugság körben mozogva.

Októberben, az 1956-os forradalomra emlékezve, Eörsi László az '56 utáni politikai tisztogatásokról tartott előadást, míg Bene Sándor egy sokkal korábbi kor, a 17. század politikai „bűnözőit” idézte meg: Montecuccoli, Caraffa, Marsigli alakja azonban más-ként él Európa emlékezetében, mint a hagyományos magyar szemléletben. A Divisi Kamarazenekar vezetője, Dinya Dávid külön erre az alkalomra komponált művének premierje is ezen az estén volt.

Novemberben sokkal könnyedebb téma, és a Talam-ba Ütőegyüttes Gödöllő koncertje dübörgött be(nn) a Díszterembe(n). Deák Ágnes történész bemutatta,

milyen egzotikumokat fedezhettek fel a 19. század első felében nálunk járt külföldi utazók; illetve Földesi Ferenc, a Kézirattár vezetője mesélt azokról az egzotikumokról, melyekkel a régi magyar utazók találkozhattak külföldi zarándoklataik során.

A naptári év programját a *Rejtélyes elrejtések. Titkosírások* zárta. Vámos Hanna és Vadai István rejtjelekről, feltörhetetlen kódokról és főként írásmódokról beszélt előadásában, míg Zsupán Edina ennek a rejtélynek a képi oldalát mutatta be a Kálmáncsehi breviárium kapcsán. A Pepita Playback Társulat improvizációs műsora zárta az estet és a félét.

Kötél Emőke

kotel.emoke.at.oszk.hu

Szalay Károly és Ungvári Tamás, a Karinthy kéziratok előtt